

Repertoriul jurisprudenței

Cauza C-284/16

**Slowakische Republik
împotriva
Achmea BV**

(cerere de decizie preliminară formulată de Bundesgerichtshof)

„Trimitere preliminară – Tratat bilateral de investiții încheiat în 1991 între Regatul Țărilor de Jos și Republica Federală Cehă și Slovacă și aplicabil în continuare între Regatul Țărilor de Jos și Republica Slovacă – Dispoziție care permite unui investitor al unei părți contractante să sesizeze un tribunal arbitral în caz de litigiu cu cealaltă parte contractantă – Compatibilitate cu articolele 18, 267 și 344 TFUE – Noțiunea «instanță» – Autonomia dreptului Uniunii”

Sumar – Hotărârea Curții (Marea Cameră) din 6 martie 2018

1. *Acorduri internaționale – Încheiere – Obligația de a asigura respectarea autonomiei ordinii juridice a Uniunii – Conținut*
[art. 2 TUE, art. 4 alin. (3) primul paragraf TUE și art. 19 TUE; art. 267 TFUE și art. 344 TFUE]
2. *Întrebări preliminare – Sesizarea Curții – Instanță națională în sensul articolului 267 TFUE – Noțiune – Tribunal arbitral care nu face parte din sistemul jurisdicțional al unui stat membru – Excludere*
(art. 267 TFUE)
3. *Acorduri internaționale – Acorduri încheiate de statele membre – Acorduri anterioare aderării la Uniune a unui stat membru – Tratat bilateral de investiții între Regatul Țărilor de Jos și Republica Slovacă – Dispoziție care permite unui investitor al unei părți contractante să sesizeze un tribunal arbitral în caz de litigiu cu cealaltă parte contractantă – Absența posibilității de sesizare a Curții de Justiție cu titlu preliminar cu privire la chestiuni de drept al Uniunii – Inadmisibilitate – Atingere adusă autonomiei dreptului Uniunii*
(art. 267 TFUE și art. 344 TFUE)

1. A se vedea textul deciziei.

(a se vedea punctele 32 și 34-37)

2. Dreptul Uniunii se caracterizează astfel prin împrejurarea că este izvorât dintr-o sursă independentă, constituită de tratate, prin supremația sa în raport cu dreptul statelor membre, precum și prin efectul direct al unei întregi serii de dispoziții aplicabile statelor membre și resortisanților acestora. Asemenea caracteristici au dat naștere unei rețele structurate de principii, de norme și de relații juridice mutual interdependente care leagă, reciproc, Uniunea însăși și statele sale membre,

precum și statele membre între ele [a se vedea în acest sens Avizul 2/13 (Aderarea Uniunii la CEDO) din 18 decembrie 2014, EU:C:2014:2454, punctele 165-167, precum și jurisprudența citată]. Or, ținând seama de natura și de caracteristicile dreptului Uniunii menționate la punctul 33 din prezenta hotărâre, acest drept trebuie să fie considerat în același timp ca făcând parte din dreptul în vigoare în orice stat membru și ca izvorând dintr-un acord internațional între statele membre.

Rezultă că, în acest dublu temei, tribunalul arbitral vizat la articolul 8 din TBI este chemat, dacă este cazul, să interpreteze sau chiar să aplice dreptul Uniunii și în special dispozițiile privind libertățile fundamentale, printre care se numără libertatea de stabilire și libera circulație a capitalurilor. În consecință, trebuie să se verifice în al doilea rând dacă un tribunal arbitral precum cel vizat la articolul 8 din TBI se situează în cadrul sistemului jurisdicțional al Uniunii și în special dacă el poate fi considerat ca fiind o instanță dintr-un stat membru în sensul articolului 267 TFUE. Or, în cauza principală, tribunalul arbitral nu constituie un element al sistemului jurisdicțional stabilit în Țările de Jos și în Slovacia. De altfel, tocmai caracterul derogatoriu al competenței acestui tribunal în raport cu cea a instanțelor din aceste state membre constituie una dintre principalele rațiuni de a fi a articolului 8 din TBI. Această caracteristică a tribunalului arbitral în discuție în litigiul principal implică faptul că acesta nu poate, în orice caz, să fie calificat drept instanță „dintr-un stat membru”, în sensul articolului 267 TFUE.

(a se vedea punctele 33, 41-43, 45 și 46)

3. Articolele 267 și 344 TFUE trebuie interpretate în sensul că se opun unei dispoziții cuprinse într-un acord internațional încheiat între statele membre, precum articolul 8 din Acordul privind promovarea și protecția reciprocă a investițiilor între Regatul Țărilor de Jos și Republica Federală Cehă și Slovacă, potrivit căruia un investitor din unul dintre aceste state membre, în cazul unui litigiu referitor la investiții în celălalt stat membru, poate introduce o procedură împotriva acestui din urmă stat membru în fața unui tribunal arbitral, a cărui competență acest stat membru s-a obligat să o accepte.

Desigur, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, un acord internațional care prevede crearea unei instanțe care are sarcina să interpreteze dispozițiile acestuia și ale cărei decizii sunt obligatorii pentru instituții, inclusiv pentru Curte, nu este, în principiu, incompatibil cu dreptul Uniunii. Astfel, competența Uniunii în materie de relații internaționale și capacitatea acesteia de a încheia acorduri internaționale implică în mod necesar posibilitatea de a se supune deciziilor unei instanțe create sau desemnate în temeiul unor asemenea acorduri, în măsura în care se referă la interpretarea și la aplicarea dispozițiilor acestora, cu condiția ca autonomia Uniunii și a ordinii sale juridice să fie respectată [a se vedea în acest sens Avizul 1/91 (Acordul privind SEE – I) din 14 decembrie 1991, EU:C:1991:490, punctele 40 și 70, Avizul 1/09 (Acordul privind crearea unui sistem unic de soluționare a litigiilor în materie de brevete) din 8 martie 2011, EU:C:2011:123, punctele 74 și 76, precum și Avizul 2/13 (Aderarea Uniunii la CEDO) din 18 decembrie 2014, EU:C:2014:2454, punctele 182 și 183]. Cu toate acestea, în speță, dincolo de faptul că litigiile care sunt de competența tribunalului arbitral vizat la articolul 8 din TBI sunt susceptibile să privească interpretarea atât a acestui acord, cât și a dreptului Uniunii, posibilitatea de a supune aceste litigii unui organism care nu constituie un element al sistemului jurisdicțional al Uniunii este prevăzută de un acord care nu a fost încheiat de Uniune, ci de state membre. Or, articolul 8 menționat este de natură să repună în discuție, pe lângă principiul încrederii reciproce între statele membre, și prezervarea caracterului propriu al dreptului instituit de tratate, asigurată de procedura trimiterii preliminare prevăzută la articolul 267 TFUE, nefiind, prin urmare, compatibil cu principiul cooperării loiale amintit la punctul 34 din prezenta hotărâre. În aceste condiții, articolul 8 din TBI aduce atingere autonomiei dreptului Uniunii.

(a se vedea punctele 57-60 și dispozitivul)